

ՀԱՅԹԱՏԱ ՊԻՐ ՏԵՖԱ ՆԷՇԻՐ ՕԼՈՒՆՈՒՐ ՄԷՃՄՈՒՄ ՏԸՐ

ՇՈՒՅԻՆԱԹԸ ԷՏԵՊԻՅԵՒՆ ՎԷ ԻԼՄԻՅԵՒՆ, ԹԻՃԱՐԷԹ, ՍԷՅԵԱՀԱԹ,
ԹԷՐԱՃԻՄԻ ԱՀՎԱԼ, ՍԱՆԱՅԻ, ՎԷ ՍԱՅԻՐԷ

ՍԱՀԻՊԻ ԻՄԹԻԵԱԶ ՎԷ ՊԱՇ ՄՈՒՀԱՐՐԻՐԻ

Տ. Գ. ՔԵԼԷԿԵԱՆ

Մ Ի Ի Ն Տ Է Ր Ի Ճ Ա Թ

ՇՈՒՅԻՆԱԹԸ ԷՏԵՊԻՅԵՒՆ ՎԷ ԻԼՄԻՅԵՒՆ	Տ. Գ. ՔԵԼԷԿԵԱՆ
ՕՐԻԱՆ ԷՔՍԵՐԷՍ	Ա. Յ. Թ.
ԹԱՐԻԻԻ ՍԷՐՎԷԹԻ ՄԻԼԷԼ	Նատիր
ՅՐԱՆՍԱ ՊԱՆԳԱՍԸ	
ՏԱՆԻՄԱՐԳԱԼԸԼԱՐԸՆ ՊԱՋԸ ՄԻՍԱԼԼԷՐԻ	
ՈՒԼՈՒՄ ՎԷ ՅԻՒՆՈՒՆ	
ՊՐԱԶԻԼԵՑԱ ԷԼՄԱՍ ՄԱՏԷՆԼԷՐԻ (ԹԷՐՏԷՄԷ)	ՏԸ ՊՕՎԷ
ՂԱՐԱՅԻՊԻ ԹԱՐԻԻԻՅԵՒՆ	
ՀԻՔԵԱՑԱԹԸ ՄԻՒՆԹԷԻՐԻՊԷ	Ա. ՖԷՆԻՄ
ԶԻԶԷՔԼԷՐԻՆ ԼԻՍԱՆԸ-ՄՈՒԹԱՍԱՐ	
ԶԻԶԷՔԼԷՐ ԼՈՒԼԷԹՃԻՍԻ	***
ԶԱՐՈՒԳ ԵԻՐԻԻՄԷՔ	Տ. Գ. ՔԵԼԷԿԵԱՆ
ԲԻԹԱԼԻԿԻՆ ՖԱՍՈՒԼԵԱԼԱՐԸ (ՄԷՎԱՄ)	ԲՕԼ ԱՐԷՆ
ԲԱՐԻՍԼԻ ՊԻՐ ԳԸՋԸՆ ՀԻՔԵԱՑԵՍԻ (ՄԻՍԷՐՏԻՍԻ Տ. Գ. Ք.)	ՕԳԹԱՎ ՖԷՅԻՆԷ

ԻՍԹԱՆՊՕԼ

ԳԱՎԱՅԵԱՆ ՄԱԹՊԱՍԱՐԸ

Նիշահիսի 60 Փարս

Ի Խ Թ Ա Ր

Պրուստա «Ճիհան» ա տայիր ապօնէ մուամէլաթընըն ըույնէթինի, պէրայի թէր-
դիպ վէ թէշլիդ օլարագ, շէհրի մէղքիւր
թիւճճարը միւթէպէրէսինտէն Յովհաննէս
Յ. Պօտուրեան էֆէնտի դապուլ իթմիշ օլ-
մաղլա, թէշէքքիւրիմիւղիւ թագտիմ, վէ
Պրուսա տա մէճմուամըղա ապօնէ պուլու-
նան զէվաթը քիրամըն, էֆէնտի միւ-
մայիլէյհին իբէք խանընտա վազը իտա-
րէխանէսինէ միւրաճաաթլարընը րէճա ի-
տէրիշ :

ԼՈՒՂԵԹ ՕԵՈՒՆԼԱՐԸ

Ճիհանըն Չինճի նիւսիսինտէ միւն-
տէրիճ լուղէթ օեուսուսուսն ճէվապը Պէյ-
գօղ (պէյ քօղ) տըր . 21 մէթուպ ալտըգ .
Ն. Յ. Թէլֆէեան, Ա. Նահապետեան,
Սարգիս Պողէլեան, Ճ. Քէշճեան, Սար-
դիս Փափազեան, Մելքոն Պ. Շիրեան, Բր.
Ք. վէ Տ. Միրիճանեան էֆէնտիլէր վէ Ա.
Իհսան պէյ սօղըու հալլ իթմիշլէր տիր :

Ս Ի Ի Ա. Լ

Պիր լուղէթ, իբի մանէա : Նէ տիր օ
քի, պիրիսինտէն իրի պիր թաշ պիլէ կէ-
շէմէղ, վէ տիկէրինտէն պիւյիւք պիր կէ-
մի կէշէպիլիւր :

(Ճէվապլար իտարէխանէեէ)

ԼԱՂ.Չ (Պիմեճե)

Ն. 2, Լաղըն ճէվապը «ե. «ե. տըր.
33 մէթուպ ալտըգ, եալընըղ Նաղարէթ
Յ. Թէլֆէեան էֆէնտի սօղըու հալլ իթ-
միշ տիր :

Յ Ի Ն Ճ Ի ԼԱՂ.Չ

Պէն պիր մահիր մուգալլիտիմ,
Եօղ տըր մանէնտիմ ճիհանտա,
Հէր հալի թագլիտ իտէրիմ,
Հէմ եանըլմամ պուստա աալա :
Գարըմա կէշսէն պիր քէրրէ
Սէն տէ ալըրսըն բայընը ,

Նէ իթսէն գաշըրմամ զէրրէ ,
Իտէրիմ պէնտէ այնընը .

Պու իսթիհսաեա տարըլմաղ ,

Թէպէսսիւմ իտէրսին պիր աղ ,

Տօղըուեու սէօյլէսէմ տախի ,

Սէն ալտաաըրսըն քէնտինի ,

Ջուսն քիմ իսթէր պու տիւնեա տա

Հազըգէթի գապուլ իթմէք ,

Հալինի սէօյլէեէն օլսա ,

Պաշ էյիպ իթիթաֆ իթմէք :

Պէլթի իշթէ պու տըր սէպէպ :-

Գապահաթսըղ իբէն տախի ,

Թագլիտիմ վիրմէղքէն զաղէպ ,

Չօգ եէրտէ աաարլար պէնի :

(Ճէվապլար իտարախանէեէ)

ՆԱՋԸ ՕԵՈՒՆԼԱՐԸ

Էրմէնի հուրուֆաթընտան, իբիսի եան
եանա կէթիրիլտիկի հալտէ պուսլարըն
իսմի, — քիմսէնին տիւշար օլմագ իսթէ-
մէտիկի — թիւրքճէ պիր լուղէթ թէշթիլ ի-
տէր . հարֆլար հանկըլար տըրլար, վէ
լուղէթ նէ տիր :

(Ճէվապլար իտարէխանէեէ)

ԱՎԱԹՐԱՆԻԱՏԱ ԿԻԻՄԻԻՇ ՄԱՏԵՆԼԷՐԻ

Ավսթրալիաի զարպիտէ վազը Սիւլըր-
թօն. շէհրի գուրպիւնտէ, կէշէնտէ 60ը
միւթէճափուղ կիւլթիշ մատէնի տամար-
լարը իսթիթա իտիլմիշ տիր :

Սիւլըրթօն, Ատէլաիտ շէհրինտէն 300,
վէ Սիտնէյտէն 600 միւլ մէսաֆէտէ, ու-
ֆագ պիր շէհրի տիր :

Էվրօքա տան շէհրի մէղքիւրա սէյեա-
հաթ իթմէք, խալլի մէսարիֆ վէ բարաեա
թէվագուֆ իտէր իսէ տէ, պիրտէն պիրէ
զէնկին օլմագ արզուսուստա պուլունան
բէք չօգ էշխաս, պու կիւլմիւշ մատէնիւ-
րինին պուլունմասը իւղէրինէ, օլ ճիհէթէ
աղիմէթ իթմիշլէր տիր : Սիւլըրթօն շէհ-
րինտէ, թապիի սու մէնալարը պուլուն-
մատըղը էճիլտէն, օլ թարաֆա սէյեա-
հաթ իտէնլէր ֆըգտանը մատաան բէք
չօգ սըգընթը շէքէրլէր :

Նուվէլ-Կալըն զարպ ճիհէթինտէ վազը
իմմափիլ իլէ, շէհրի մէղքիւրտան 12 միւլ
մէսաֆէտէ վազը Վէլլինկթընտա տախի,
սիմ մատէնլէրի քէշի իտիլմիշ տիր :

Ճ Ի Հ Ա Ն

ՀԱՅԹԱՏԱ ՊԻՐ ՏԵՖԱ ՆԵՇԻՐ ՕԼՈՒՆՈՒՐ ՄԷՃՄՈՒԱ ՏՐՐ

1 ԽՆՃԻ ՍԵՆԷ

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 9 ԲԱԶԱՐ

ԿՕ 3

ՇՈՒՅԻՆԱԹԸ ԷՏԷՊԻՅԵԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԵԷ

Օտուճնոսն մնաւմոռ զարտըրընար
—Սօգադ զալտըրըմարնա օտուճն գար-
լամագ կիպի պիր թէտպիր— օտուճնուն
բէք ազ տաեանապիլէճէկի տիւշիւնիւ-
լէրէք — Իլք պիր նազար իլէ շայեանը
թէաճճիւկ կէօրիւնիւր իսէ տէ , շիմտի-
լիք Էվրօբատա գալտըրըմար իմալը ի-
շին էն միւնասիպ ուսուլ ատտ իտիլմիշ
օլուկ , հաթթա Բարիսին պաշլըճա պիր
գաշ սօգադլարընն պու սուրէթլէ ի-
մալը , մէճիսի պէլէտիլէթ թարա-
ֆընտան Լօնտրաեա իրսալ օլունան
միւֆէթթիլէր թարաֆընտան վիրիլէն
րարօրթօ իւզէրինէ , թաճթը գարարա
ալընըպ , ամէլիյեաթա տախի իպթիտար
իտիլմիշ տիր : Իշպու ամէլիյեաթ խի-
թամբէզիր օլտուգտա , Բարիստէ օտուճն
իլէ գարլանմըշ օլան սօգադլարըն վիւ-
սաթը , մէճմուէն , 90000 մուրապպա
մէթրօեա պալիզ օլաճագ տըր :

Ձիմէնթօտան իմալ իտիլէն գալտը-
րըմարտա գայմագ , վէ չաբուգ պօ-
զուլմագ կիպի մահզուրլար կէօրիւլտիւ-
կիւ հալտէ , օտուճնտան մնամուլ գալ-
տըրըմար իշպու մահզուրլարտան սա-
լիմ օլտուգտան մնատան , արապալարըն
միւրուր վէ ուպուրուճտա տախի , էօլլէ
պիւնիւք պիր բաթըրթը չըգմամագտա
տըր :

Օտուճնար թօբրաղըն իւզէրինէ վազ

իտիլմէիպ , էվլէլա օրթաեա չաբըլ
թաշը , գում , վէ չիմէնթօտան եարըլ-
մըշ պիր նէվ խօրասան աէօրիւլմէքտէ ,
վէ պուճնուն իւզէրինէ տախի օտուճնար
տիլիլմէքտէ տիր :

Ֆրանսանըն միլլի քիշքիշպիսանէսի
—Ֆրանսանըն միլլի քիւթիւպիսանէսի
1884 սէնէսի սթաթիսթիգինի նէշը իթ-
միշ տիր : Իշպու սթաթիսթիգ մուճի-
պիւնէ , շիմտի մէզքիւր քիւթիւպիսա-
նէտէ իքի միլիօն պէշ եիւզ պին ճիլտ
քիթապ պուլունմագտա օլուկ , պուճն-
լարտան 92,000 ի էսկի էլ եազըլարը
տըրլար : Քիւթիւպիսանէի մէզքիւրուն
մէպիւքեաթը աթիգա տայիրէսինտէ ,
144000 ատէտ Ֆրանսըզ վէ էճնէպի ա-
թիգ բարալարը պուլունմագտա տըր :

Ֆրանսանըն միլլի քիւթիւպիսանէսի
Էվրօբատա պուլունան քիւթիւպիսանէ-
լէրին էն զէնկինի վէ էն էսկիսի տիր :

1883 սէնէսինտէ մէզքիւր քիւթիւպ-
իսանէէ 70000 քիշի տիւսուլ իտիպ ,
գրաաթլա մէշղուլ օլմուշլար տըր :

Քեսաղըտուան շիշէշէր :— Կէշէնտէ
քեսաղըտուան խանէ գաբուլարը իմալ
իտիլտիկինի խապէր վիրտիկիմիզ սըրա-
տա , պիր կիւն տէ Բաղլարա շէշէր եա-
բըլտըղընը խապէր վիրէճէկիմիզ ապա
խաթըրմըզտան կէլմէօր իտի : Հաթթա
պաշգա պիրիսինտէն իշիթսէք պէլքի
խաթիհզա իտէր իտիք . Փագաթ Բէյք
Ուօլ նամ մէճմուանըն վիրտիկի խապէր
իւզէրինէ , արթըզ շիւպհէ ճայիզ տէ-
յիլ տիր . էվլէլթ , քեսաղըտուան շիշէլէր

խմալ խոխլմէքտէ տիր . Բէյբէ Ուլու-
նուն թէրթիպինի տախի նէշը իթմիշ ի-
սէ տէ , մաքինասըղ օլարագ իճրասը
միւմքին օլմատըղընտան , տէրճինտէն
սարֆը նազար իտէրիզ : Ֆագաթ , ու-
լում վէ ֆիւնուն ալէմինտէ միւշահտէ
օլունան ըէգապէթ , հագըգաթէն շայ-
եանը թէաճճիւպ տէեթլ մի տիր . պիր
թարաֆտան ճամտան պինա տէօշմէ-
լէրի իմալ խոխլտիկի հալտէ , տիկէր
թարաֆտան տախի քեաղըտտան շիշէլէր
խմալընա չալըլըլընօր :

Պիր տագըգա մահպոշիյեք : —
Պիր տագըգա մահպոշիյեք թէ մահքիւմ
օլմագ միւմքին մի տիր — խայրը . տէյի
ճէվապ վիրէճէքսինիզ . պէն տէ էօյլէ
զանն իտէր իտիւմ . ֆագաթ Ամէրիգա-
նըն վիրճինիա էեալէթի տախիլնտէ
Հաթինիկտէ մուհարրիլիք իտէն Մ.
կուտուին իլէ , Մէշ նամ ըիսալէնին նա-
շիրի Մ . Բէզընթա , շէհրի մէզքիւր ճէ-
ղա մահքէմէսի թարաֆընտան պիրէր
տագըգա մահպոշիյեք թէ , վէ Նէր տօ-
լար ճէզայի նագաթի իթասընա մահքիւմ
օլալըտան պէրու , կէօրտիւքլէրի թէճ-
րիւպէ իւզէրինէ , պիրիւմ կիպի տիւ-
շիւնմէմէքտէ տիրլէր : Մ'հ , պու Ամէ-
րիգալըլար , տահա նէլէ'ր տիւշիւնէ-
ճէքլէր :

Շարապ ֆօթօկրաֆրար : — Շարա-
պա կէրէք ատի սու , վէ կէրէք իս-
պիրթօ գարըշտըրըլտըգտա , հէր նէ
տախի խոխլէ , ըէնկինտէ պիր ֆարգ
հասըլ օլտուղու մաալիւմ աիւր :

Պու տէֆա ալիմին պիրի , շարապլա-
րա սօնրատան պիր շէյ գարըշտըրըմըշ
օլուպ օլմատըղը անլալըմագ իշին ,
պունլարըն ֆօթօկրաֆրարը չըգարըլ-
մասընը , շէօյլէքի , սօնրատան պիր շէյ
գարըշտըրըլտըղը հալտէ , իքինճի պիր
ֆօթօկրաֆ տահա ալընտըգտա անլա-
լըլապիլէճէկինի , պէեան իթմիշ տիր :

Պու ուսուլ իւզէրինէ թէճրիւպէլէր
իճրա խոխլիպ , իսլահ խոխլտիքտէ , բէք

պիւեիւք ֆայիտէ կէօրիւլէճէկի զանն
օլունուէօր :

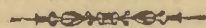
Աշքըլըգ մէքքէպի . — Պունտան իքի
սէնէ մուգատտէմ զաղէթալարըմըղտան
պիրի , Տէրիսաատէթտէ պիր աշըլըղ-
մէքթէպի քիւշատընը թապիյեէ իտիւօր
իտի : Օ վագըթ , շու ֆիքը , պիզտէ ,
շայեանը թէաճճիւպ կէօրիւլիւպ , հաթ-
թա իսթիհզանա պիլէ օղրամըշ իսէ տէ ,
Ամէրիգատա վէ Ինկիլթէրրատա չօգ-
տան պէրու աշըլըղ մէքթէպլէրի պու-
լունմագտա տըր :

Մէմալիքի միւճթէմիպը Ամէրիգա-
նըն , պաղը պիւեիւք շէհրլէրինտէ , վէ
խուսուսիյլէ Պաթօնտա , կէնճ գըղ վէ
գատընլարըն աշըլըղ տէրսի ալմալարը
ատէթտէն տիր : Հաթթա , բէք չօգ
պիւեիւք ֆամիլեալար , գըղ չօնուգլա-
րընը , այլարճա , խասսէթէն աշըլըղ
տէրսի վիրէն գատընլար նէզտինէ եօլ-
լաեըպ , այլըգլար վիրէրէք , պու սանա-
թը թահսիլ իթտիրիլէր :

Պու տէրսլէրտէ , թալէպաթա , իհ-
թիեաճ վէ սէրվէթլէրինէ կէօրէ , իլմի
թապալախիյն մէպատիի , եանի խանէ-
լէրի թաամլարընը , լէտէհաճէ , քիմ-
սէեէ միւհթաճ օլմագսըղըն բիշիրէպիւ-
մէք իշին , իգթիւղա իտէն մէվատտըն
ճիւմլէսի էօյրէտիլիպ , սանաթճա տա-
հա իլէրի կիթմէք իսթէեէնլէրէ տախի ,
հէր նէվ սուհուլէթ վէրիլիր :

Մէքթէպլին էն եիւքսէք սընըֆը ,
հաֆթատա պիր տէֆա թէճէմմիւ ի-
տիպ , իշպու իճթիմատա , թալէպէ գըղ-
լար , միւքէմմէլ պիր թաամ հաղըրլար-
լար , վէ հէր պիր շակիրտին պիր քիշի
տալէթ իթմէկէ հագգը օլտուղուն-
տան , եէմէքլէր բիշտիքտէ , թալէպէ
վէ տալէթիլէր , սօֆրա պաշընա կէ-
շիպ , վուգու պուլան թէրագգըեը
պիննէֆա թագաթի իտէրլէր :

Տ. Գ. ԲԵԼԵԿԵԱՆ

ՕՐԻԱՆ ԷՔՍՐԻՏ

Ամերիգատա, Աթլանթիդ վէ Բասի-
ֆիդ օգէանոսլարը արասնտա, Նիւ-
եօրգտան Սան-Ֆրանչիսգօեա պէշ պու-
չուգ կիւնտէ կիտէն սէրի իւլ հարէքէ
շրմէնտըֆէր գաթարլարըն թաարի-
ֆինի օգուեուպ տա թէհայեիւր իթ-
մէմիշ առամ վար մը տըր . խուսուսիլէ
էկէր պու թաարիֆի օգուեան հէնուգ
Ամերիգա շրմէնտըֆէրլէրինին հալինտէն
խայլի ուղագտա պուլունան թիմուր
եօլ գաթարլարընտան պիւրինին միւշ-
թէրիլէրինտէն իսէ, Սան-Ֆրանչիսգօ
գաթարընտա, եօլճուլարըն, րահաթ-
լարընը ապա պօղմանարագ թաամ իթ-
տիքլէրինի, եաթըպ ուեուտուգլարընը,
մէքթուպլար եաղտըգլարընը, ղաղէթա
ալըպ օգուտուգլարընը իշիթտիքտէ,
թէաճճիւպ իթմէկէ գաթ պէ գաթ
հագգը վար տըր :

Անճագ պու տէրէճէտէ միւքէմմէլ
պիր Բէն կէօրմէք իշին, Ամերիգաեա
գատար ուղուն պիր եօլճուլուգ ինթի-
եար իթմէկէ հաճէթ մէսս իթմէկ : Պի-
րինճի սընըֆ ֆիեաթլարընտան եալը-
նը 100տէ 20 զիեատէ սարֆ իթմէկէ
րաղի օլան հէր ֆէրտ, Օրէն Էքսրիտ գա-
թարը, վէ պինան ալէյհ վարնա թա-
րիգ իլէ Բարիսէ սէյեահաթ իթտի-
կինտէ, պու նէվ միւքէմմէլ պիր թրէն
կէօրէճէք տիր :

Օրիան Էքսրիտ, Գօթան Էնթէրնաթի-
նալ Կէ վիլն-Լէ նամ շիքէթ թարա-
ֆընտան թէրթիպ իտիլմիշ օլուպ, 1883
սէնէսի Յունիս 5տէն պէրու Բարիս իլէ
Տէրիսաատէթ արասնտա իճրայի սէյ-
եահաթ իթմէքտէ տիր :

Մէմալիքի Մահրուսէի Շահանէ շը-
մէնտըֆէր խաթթլարը, հէնուգ Էվ-
րօրա խաթթլարը իլէ իլթիսագ իթմէ-
միշ օլտուղունտան, Տէրիսաատէթտէն
վարնաեա գատար Լոյտ գումբանեաը
վաթօրլարը իլէ կիտիլիպ, օրատան
ճիւրճէվօեա կէշիլտիքտէն սօնրա, Օ-

րիան Էքսրիտ գաթարընա տիւսուլ ի-
տիլիր :

Պու գաթար, Ամերիգանըն Էն կիւ-
ղէլ թրէնլէրինտէն տահա միւքէմմէլ
սուրէթտէ թէրթիպ իտիլմիշ օլուպ,
Գրէմթըն ուսուլի իւղրէ իմալ իտիլ-
միշ օլան պիր մաքինա վաթթաթ իլէ
հարէքէթ իթմէքտէ տիր . պու մաքի-
նանըն թէքէրլէքէրի հէր պիր տէվր-
տէ 7 մէթրօտան ղիեատէ եօլ գաթ
իթմէքտէ տիրլէր :

Եաթագ վալօնլարընըն հէր պիրին-
տէ 20 քիշիլիք մահէլլ պուլունմագտա
տըր . վէ պու վալօնլարըն աղըրլըղը
27500 քիլօկրամտան էքսիք տէեիլ տիր .
հէր պիր վալօն 20 մէթրօ ուղունլու-
ղունտա օլուպ, թէֆրիշաթ ու թէվէի-
նաթընա սուրէթի ֆէվգէլատէտէ տիգ-
գաթ իտիլմիշ օլտուղու կիպի, հալա,
ըշըգ վէ էմալի խուսուսլարտան տալի,
եօլճուլարըն պիհուղուր օլմամալարը ի-
շին, հէր վէճհլէ ղայրէթ իտիլմիշ տիր :
Աղշամ օլտուղու կիպի, պու վալօնլա-
րըն, օթուրմաղա մախսուս օլան մա-
հէլլէրի, խատէմէ վաթթաթըլլա, չար-
շաֆլը, եաթըղը, վէ եօրղանլը միւ-
քէմմէլ պիրէր եաթագ հալինէ վաղ օ-
լունուր, վէ պու եաթագլարտա եա-
թան պիր եօլճու, սէյեահաթ րահաթ-
սըղըղլարընը աղա կէօրմէքսիլին կիճէ
ուլղուսուսու ուեուեապիլիր :

Թաամ սալօնու, 24 քիշի իսթիեա-
պլնա քեաֆի միւքէմմէլ պիր օտա շէք-
լինտէ օլուպ, իքի, իւշ, վէ տէօրթ քի-
շիլիք սէքիզ գըթա մասա վաղ օլընմըշ
տըր . եօլճուլար, կիճէ վէ կիւնտիւզ-
իսթէտիքլէրի վաղըթ—պու սալօնա կի-
տիպ, ղաեթթ նէֆիս սուրէթտէ թէր-
թիպ իտիլմիշ եէմէքլէր պուլապիլիլլէր .
պու Գօթան խըտմէթ իտէն Կօթիլար
սիեահ էլպիսէլէր կիլինմիշ, վէ պէեաղ
պօեուս պաղը պաղլամըշ օլուպ, միւշ-
թէրիլէր իլէ քէմալի նէղաքէթլէ մուա-
մէլէ իտէրլէր : Պու գատար թէվէինաթ
սէպէպիլլէ, Օրէն Էքսրիտ թէրթիպ

խոհէն շիրքէթէ միւսրիֆ պիր գումբա-
նիս նաղարըյլա պագըլմասըն, չունքի
Գոթի Լեւիւնստիւնալ Գէ վալիս-Լէ օլ տէ-
րէճէ հիսապընը պիլիր պիր շիրքէթ տիր-
քի, միւշթէրիլէր իչին թաշըտըղը շարա-
պը, Թէֆէն միւրուր իթտիկի մէմալիքի
միւթթէլիֆէտէ վիրկի իթասընտան
գուրթարմագ իչին, Օրէն Էֆէրէֆին կէչ-
տիկի հէր պիր տէվլէթին արագիսինտէ,
օլ տէվլէթին մէմալիքինտէն չըգան շա-
րապըրը իսթիմալ իտէր, պինապէրին
Բումանիատան, Մաճարիսթանա կէչլի-
տիկի կիպի, Ֆրանսըղ վէ Բումէն շարապ-
ըրը Ֆըչըլըրընըն աղըր բուսումնաթ մէ-
մուրլարընա միւհրլէթտիրիլիպ, միւշթէ-
րիլէրէ, Գարլօվից, Նէսմէլէր վէ Թօք-
քէյ շարապը վիրիլիր, վէ Ֆրանսաեա
տիւփուլ իտիլտիքտէ, Մաճար շարապ-
ըրը Ֆըչըլըրը գաբատըրըպ, Պօրտօ վէ
Շամբանեա ճէլէրի մէյտանա չըգարը-
լըր :

Օրիան Էքսըրէս իլէ իսթանպօլտան
Բարիսէ 80 սաաթտա կիտիլմէքտէ օլ-
տուղուստան, պու Բէֆէն իյճատընտան
էվլէլ վարնա թարիգլիլէ իտիլէն սէյ-
եհաթա նաղարէն, վագըլթճա 100
տէ 25 պիր ֆարգ միւշահէտէ իտիլտի-
կի էճիլտէն, բօսթանըն նաղլի տախի
մէգըրը Բէֆէն իհալէ օլունմուշ տըր :

Ա. Յ. Թ.

ԹԱՐԻԽԻ ՍԷՐՎԻԹԻ ՄԻԼԷԼ

ՅՐԱՆՍԱ ՊԱՆԳԱՍԸ

Պաճ Գը Ֆրանս... պու իւշ լուղէթլէր
թիճարէթ ալէմինտէ նէ գատար պիւեիւք
թէէսսիրի հայիզ տիրէր : Ֆրանսա պան-
գասընա քիւրէրի զէմինին հէր թարաֆըն-
տա կէօսթէրիլէն հատտըղ էմիլիէթի,
նաղարը տիգգաթա ալըպ տա, թէհայիւր
իթմէէն ատամ եօգ իսէ տէ, պու խու-
սուսա աուա թէաճճիւպ իտիլմէլի տիր.
չունքի մէղքիւր պանգա, ուֆագ պիր
տէվլէթտէն զիեատէ մէմուրիյնէ, վէ

զաեթ վասի պիր իտարէեէ մալիք օլ-
տուղու հալտէ, մուամէլաթընտա, պիր
սանթիմին պիլէ հիսապընը զայպ իթմէ-
մէքտէ տիր :

Ֆրանսատա 1801 սէնէսինէ — եանի
Պանգ տը Ֆրանսըն թէէսսիրի թարիլի-
նէ — գատար միւթէմմէլ պիր պանգա ի-
տարէսի մէվճուտ օլմաեղպ, պու պապտէ
իտիլէն թէճրիւպէլէրտէն էհալիէնէ զա-
րարը նէթիճէլէր հասըլ օլմաղլա, բէք
ֆէնա թէէսսիր պրագմըլ իտիլէր :

Էղճիւմէ, Լօու նամընտա պիր սգօ-
չիալը, քէնտի մէսուլիյնէթի շախիյնէսի
թաշթընտա պուլունմագ, վէ զարար ու
զիեանը եալընըղ քէնտիյնէն ալիտ օլմագ
իւղրէ, պիր պանգա թէէսսիրի թալէպին-
տէ պուլունուպ, 1716 սէնէսի մայիս ա-
եընըն 2 սի թարիլիլէ վիրիլէն պիր
բուսաթնամէ մուճիպինճէ, պու պան-
գաեը պիթթէքիլ, համիլինէ թէէտիյնէ
իտիլմէք իւղրէ, — եանի շիտիքի պանգ-
նօթլարա միւշապիւ — էվրագը նագտիյնէ
իւրաճընա պաշլամըլ, վէ սէրմայէսի ան-
ճագ 6 միլիօն ֆրանգտան իպարէթ օլ-
տուղու հալտէ, քիւսէնին չիւպէսինի
ճէլպ իթմէքսիգին 20 միլիօն ֆրանգըրգ
պանգնօթ իւրաճ իլլէեիպ, «Հինտիսթանը
Ղարպի շիրքէթի» նամը իլէ տախի 100
միլիօն ֆրանգ սէրմայէլի պիր գումբանիա
թէքիլ, վէ Գանատա վէ Լուիզիան մէ-
մալիքի իլէ մուամէլաթը թիւճճարիյնէ
ինհիսարընը ախզ իտիպ, մուամէլաթընը
պիր տէրէճէ տահա թէվսի պիլլէ, պան-
գասընա բէսմէն «գրալիյնէթ պան-
գասը» նամընը վիրտիրմէկէ տախի մու-
վաֆֆագ օլմուշ իսէ տէ, օօնրատան
«պօրսա ուսթալըղլարը» իլէ, պանգասը-
նըն վէ մէղքիւր շիրքէթլէրին ագսիօնլա-
րընը, իւրաճլարը ֆիեաթընտան 40 տէ-
ֆա զիեատէ պահաեա չըգարմագ թէճ-
րիւպէսինտէ պուլունուպ, պէօյլէ պիր
թէճրիւպէտէ իսէ, պիր արա մուվաֆ-
ֆագ օլունըլապիլսէ պիլլէ, սալթէքեար-
ըղըն նիհաեթ մէյտանա չըգմասը թա-
պիի իտուկիյնտէն, ֆիրարա մէճպուր օ-
լուպ, էհալիէնէ բէք չօգ զարար վիրմիշ
իտի :

Պէօյլէ ֆէնա պիր միսալ մէվճուտ օլ-
տուղու հալտէ, պիր պանգա թէէսսիրի

իշին սերմայէ վաղը, խայլի ճէտարէթէ թէվագուֆ իտէր իսէ տէ, Նաբօլէօն Պօնաբարթ, 1801 սէնէսինտէ, Ֆրանսա Պանգասընըն թէշքիլի իշին միգտարը քիֆայէտէ սերմայէ գօյարադ, պու թէշէպպիւսին նէթիճէլէրինէ կէօյիւս վիրէպիլէճէք պիր գաչ սերմայէ սահիպլէրի պուլապիլտի:

Հիւքիւմէթին մուրագգապասը թահ-թընտա օլարադ, իսսուսէ պիր իտարէեէ մալիք պուլունան Ֆրանսա պանգասընըն 182 միլիօն 500,000 ֆրանգ սերմայէսի վար տըր: Վէ պունտան մաստա, 3 միլեար 200 միլիօն ֆրանգ գըյմէթինտէ պանգնօթ իլրաճընա մէէզուէ տըր:

Մէպալիդի ճէսիմէի մէզպուրէնին իտարէսի, պանգանըն հիսսէ թահվիլաթընըն պիւսիւք գըսմընը համիլ օլան իքի եիւզ սերմայէտարան թարաֆընտան, էն աղը սէնէտէ պիր տէֆա վուգու պուլան պիր իճթիմատա, ինթիսապ իտիլէն օն պէշ աղատան միւրէթթէպ պիր մէճիսի իտարէ իլէ, մուհասէպաթըն թէտգըզընա մէէմուր իւչ նէֆէր մուհասիպլէրէ մուհասվիլ տիր:

Հէյեթթի իտարէ, իճրա իտիլէճէք օլան մուհասէլաթը սարաֆիյեթի թայեին, վէ մուհասիպլէր տախի պունլարըն վիրտիքլէրի գարարլարը թէտգըզ իթմէք մէէմուրիյեթիլէ մուվազզաֆ տըրլար:

Պանգանըն միւտիրի ումուսիսի, վէ միւտիրի սանի, վէ միւտիրի սալիս խէ, Ֆրանսա ճումհուրիյեթի րէյիսի թարաֆընտան թայեին օլունուրլար:

Հէյեթթի իտարէ աղասը իշին, մէէմուրիյեթթի միւտաթթի պէշէր, վէ մուհասիպլէր իշին իւչէր սէնէ օլուպ, պունլար իճապը հալինտէ, պէրապէրճէ տախի աղտը իճթիմա իտիպ, գարարլար վիրէպիլլըրէ:

Պանգտը Ֆրանսատա գուվիլի իճրայիսէ, միւտիրի ումուսիսին եէտի իտարէսինտէ տիր. միւմալիլէյ Հէյեթթի իտարէնին իճթիմալարընա րիեսսէթ իտէր, վէ վիրիլէն գարարլարտան պիրի, քէնտի էֆքեսարընա մուվաֆըզ կէլմէտիկի թագտիրտէ, պունու իճրա իթմէեիպ, Հէյեթթի իտարէեի ֆէսիս իթմէկէ, վէ եէնիտէն ին-

թիսապընա միւրաճաթա տախի մէէզուէ տըր:

Ֆրանսա պանգասը, թէտալիւլէ իսրաճ իթտիկի պանգնօթլարա պէտէլ օլարադ, սիւլիւսիւ ալթուն, վէ իքի սիւլիւսանը սիմ մէսքիւքեսթ վէ քիւլիչէ օլմագ իւզրէ, պանգանըն ալթընտա վաղը մախգէնլէրտէ, պիր պուչուգ միլիարա գարիպ պիր մէպաղ հըֆը իթմէքտէ տիր:

Պու մախգէնլէրէ տիւսուլ իթմէկէ բէք աղ քիլէլէրէ միւսաատէ իտիլտիկինտէն, չու իմթիեսաղա նայիլ օլանլարտան պիրինին, պու պապտէ վիրտիկի մաալիւմաթտան իսթիֆատէ իտէլիմ:

«Ֆրանսա պանգասընըն մախսէնլէրինէ, անճագ պիր քիլի սըղաճագ տէրճէտէ դասէթ տար պիր մէրտիվէն իլէ էնիլիւր, մէզքիւր մախսէնլէրտէ պուլունան սէրվէթ, գուրչունտան մաալիւլ զայէթ գալըն գասալար իշինտէ հըֆը իտիլմէքտէ օլուպ, մախսէն տէրունինտէ, պանգնօթլար, վէ տէֆթէր, քեսալըտ, վէ էմալի միսիլուլ չաբուպ աթէշ ալըր մէվատտըն սագլանըլտըր մահէլլէր, թիմուր, թաշ վէ թուղա կիպի, հարիգէ տաեսնըր մէվատտ իլէ պինա իտիլմիշ տիր: Թահթա պուլունան մահէլլէրէ, պորուլար իլէ սու կէթիլլիլիլ օլուպ, իճապ իթտիկի հալտէ, պու պորուլարըն աղզընա թուլումպա խօթթուլարը կէշիրիլիպ, մալիլիեսթա պաշլանըլապիլիր:

«Մախսէնլէրին տիվարլարընըն հէր թարաֆընտա, սըրըրընա, պանգա մէմուրլարընտան մաստա հիչ քիմսէնին ալիեսալ օլմատըրը, պիր չօգ կիլի սիւհալար վար տըր, շէօլէ քի, պու տիվարլարա պիր էճնէպի թարաֆընտան տօգանըլտըրը, վէ եա հիւճիւմ վուգու պուլտուղու թագտիրտէ, հէման սիւհալ պօշանըպ մուհաճիլլէրի թէլէֆ իտէր, վէ եախօտ պաշլարընա թաշլար տէօքիւմէկէ պաշլանըպ, ալթընտա գալըրլար: Մախսէնէ ինիլէն մէրտիվէն տալի էօլլէ պիր թարղտա իմալ իտիլմիշ տիր քի, պունուն սըրըրըն պիլմէեթէք աշաղը ինմէք թէճրիւպէսինտէ պուլունուլտուղունտա, հէման գում տէօքիւմէկէ պաշլանըպ, մէրտէվէն տօլար, վէ պու գում չըգարըրըպ մէրտէվէնին

Թէքրար Թաամիրի իշին պիւր իբի կիւն
չալըշըմագ ինապ իտէր : »

Պունտան տա մաստա , բօլիս իտարէ-
սի , հէր կիւն , Ֆրանսա պանգասընա ,
սանաթլարընտա զանէթ մահիր պիւր չօդ
խէֆիյեէ մէմուրլարը , վէ զապթիյեէ նէ-
ֆէրէրի իրսալ իյլէմէքտէ տիր :

Պանգանըն քէնտինէ մախսուս պիւր
Թուրումպա ալայը տախի վար տըր :

Իշպու Թէտապիրի իհթիյեաթիյեէ իւ-
ղէրինէ , արթըգ Ֆրանսա պանգասընըն
հարիգտէն վէ խըրսըղլարտան հիշ պիւր
գօրգուսու օլմանեմաղը Թապիի տիր :

ՆԱՏԻՐ

ՏԱՆԻՄԱՐԳԱԼԼԱՐԸՆ ՊԱՁԸ ՄԻՍԱԼԼԻՐԻ

—Տօսթունուն՝ տիւշմէն , վէ տիւշ-
մէնին տախի՝ պիւր կիւն տօսթ օլմասը
միւմբին օլտուղունու Թէֆէքքիւր ի-
տիպ , ընա կէօրէ մուամէլէ իթմէլիսին :

—Հէր իշտէ « տահա վագըթ վար »
տէեիպ միւսամէհա կէօսթէրէն , հէր
վագըթ կէն գալըր :

—Օն բարանը սագլաման , երկիր-
մի բարա սահիպի օլամաղ :

—Խըտմէթքեարը սատըգ օլմագ իս-
թէեէն , քէնտիսի տէ միւրիւվլէթի
պիւր էֆէնտի օլմալը տըր :

—Հէր նէ օլուր իսէ օլսուն , տէրէ-
նէի իֆրաթա վարտըղը կիպի , արթըգ
Թէնէզղիւլէ երիզ Թութար :

—Ուսթատ օլան էօյիւնմէզ :

—Թօփրագ իյի մահսուլ վիրմէք ի-
շին , չիֆթհինին անլը Թէրի իլէ սուլան-
մըշ օլմալը տըր :

—Ձիչէք աչմագ տա օլան պիւր աղա-
նըն իւզէրինտէ , չօդ տէֆա , շէյթան
պիւր գուրտ հասըլ իտէր :

—Էսքի հիսապ , գալղա չըգարըր :

—Թէնպէլլիք — միւտաֆաանա հիշ
քիմէնին ճէսարէթ իթմէտիկի—ուլթա-
նըլըր պիւր տօսթ տուր :

—Տիւկիւն իթմէք գօլայ իսէ տէ ,
էվ կէշինտիրմէք միւշքիւ տիր :

—Տիւշմէնտէն ինթիգամ ալմանըն
էն գօլայ Թարիգի , քէնտի քէնտուերի
իյի իտարէ իթմէք տիր :

—Պիւրիւք պիւր մաթպախ քէսէի
քիւշիւլուր , քիւշիւք պիւր մաթպախ
իսէ , խանէի պիւրիւլուր :

—20 եաշընտա միւտէպալիւր , 30ուն-
տա գուվլէթի , 40 ընտա ագըլը , վէ
50 սինտէ զէնկին օլմանան ատամ , հիշ
պիւր իշէ եարամաղ :

ՈՒԼՈՒՄ ՎԷ ՖԻԻՆՈՒՆ

ՊՐԱՋԻԼԻՍՏԱ ԷԼՄԱՍ ՄԱՏԷՆԼԷՐԻ

Ալթուն մատէնէրի արամագ իւզրէ ,
Պրաշիլիանա կիտէն պիւր գաշ սէյեհ-
լարըն Տիւմանթինա գուրպինտէ վագը
նէհըլէրտէն քիւլլիյեէթի էլմաս չըգար-
տըղլարը , իւք տէֆա , 1729 սէնէսին-
տէ , փորթուգալ հիւքիւմէթի Թարա-
ֆընտան խապէր ալընմըշ , վէ անտէն
պէրու օլ ճիւլարտա էլմաս մատէնէրի
արամագլըղա քէմալի կէրմի իւզրէ տէ-
վամ իտիլմիշ տիր :

Փօրթուգալ հիւքիւմէթի , Տիւման-
թինա նէհըլէրինտէ էլմաս պուլունտու-
ղունտան խապէրտար օլտուգ տա , շու-
պահթտան միւմբին մէրթէպէ միւսթէ-
ֆիտ օլմագ մագսէտիյլէ , օլ ճիւլէթտէ
էլմաստան մատա մէատինի սայիրէ
արանըլմասընը Թահթը մէմուլիյեէթէ
ալըպ , էլմաս արանան հէր պիւր իշհի-
տէն տախի կիւնտէ 28 ֆրանգ ըհամ
ալմաղա գարար վիրտի . պու ըհամ
Թէտրիճէն եիւքսէլտիլէրէք , 1734 սէ-
նէսինտէ 224 ֆրանգա պալիզ օլմուշ
իտի : Թարիլի մէգքիւրտէն 1739 սէնէ-
սինտէ գատար , Թահարիյեաթ իճրանը
մէնն իտիլիպ , խաղինէի տէվլէթէ տա-
հա միւֆիտ պիւր ուսուլ Թէրթիպի հիւ-
քիւմէթէ Թահթը Թէղէքքիւրէ ալըն-
տըղտան սօնրա , էլմաս արամագ հագ-
գը , սուրէթի ինհիսարիյեէտէ օլարագ ,
գուլլանաճաղը ամէլէնին հէր պիւրի իշին

մագթու պիր վերկի վերմէք, վէ Էն չօղու 600 տէն զիեատէ ամէլէ գուլլան. մամագ շարթլարը, վէ տէօրթ սէնէ միւտտէթ իլէ միւլթէգիմլէրէ իհալէ ի տիլտի: Միւլթէգիմլէրին հիւքիւմէթէ վիրտիկի րէսմ 1288 ֆրանգտան 1344 ֆրանգա գատար օլմուշ տրը: Հիւքիւմէթ 1772 սէնէսինէ տէկին, Պրագիլիա տա էլմաս թահարրիեաթընը պէօյլէճէ միւլթէգիմլէրէ թէրք իթտիքտէն սօնրա, թարիխի մէգքիւրտէ, քէնտի հիսապընա էլմաս արաթմաղա պաղլանըպ, պու պապտէ Լիզպօն մալիյեէ նէզարէթինին մուրագգապպասը թահթընտա օլարագ, խասսէթէն պիր իտարէ թէշքիլ էյլէտի. 1845 սէնէսինէ գատար տախի, պու մինվալ իւզրէ տէվսմօլու նուպ, թարիխի մէգքիւրտա Պրագիլիա մէմալքի ֆօրթուգալ հիւքիւմէթինին եէտի իտարէսինտէն չըգարագ, քէնտինէ մախտու պիր հիւքիւմէթ թէշքիլ իթմէսի իւզէրինէ, էլմաս թահարրիեաթը իչին տախի, մէատինի սայիրէ միսիլու իմթիեազ իթասընա գարար վէրիլմիշ, վէ անտէն պէրու պու սուրէթլէ տէվսմ իտիլմիշ տիր:

Էլմաս կիպի, սագլամասը զանէթ սէհիլ օլան պիր մատէնի, բուսուլմաթ իտարէսի մէմուրիյնինին նէզարէթինտէն գաչըրմագ միւմքին օլմամագ իչին, Տիամանթինա արագիսինին խուսուսի պիր իտարէսին նէզարէթի թահթընա վաղընա իհթիեաճ հիսս օլունմուշ տրը:

1772 սէնէսինտէն 1845 է գատար, Տիամանթինատան, 269870 կրամ, եանի 1 միլիոն 300,000 գարաթտան զիեատէ էլմաս իխրաճ օլունմուշ օլուպ, բուսուլմաթ իտարէսինին միւտտէթի մէգքիւրէտէ զանէթ ինթիզամըզ օլտուղու տախի նազարը տիգգաթա ալընըր իսէ, վիրկի մէմուրլարընա կէօսթէրիլմէ եէրէք, գաչըրըլան էլմասըն միգտարը տախի խայլի էհէմմիյեէթլի օլմագ իճապ իթտիկի գօլպըրգլա անլաչըրը:

1845 տէն պէրու, Պրագիլիատա էլ-

մաս թահարրիեաթը, իմթիեազ սահիպլէրի մարիֆէթիլէ իճրա իտիլմիշ օլուպ, իւմիտ Պուրնու մատէնլէրինին պուլունմասը իլէ էլմասըն ֆիեաթտան տիւշմէսի իւզէրինէ, միւլթէգիմլէր խայլի զարարա տիւշար օլմուշար տրը:

Պրագիլիա էլմասը, իւմիտ-Պուրնու մատէնլէրի էլմասընտան բարլագ վէ կիւզէլ իսէ տէ, պիր թարաֆտան իւմիտ-Պուրնուտան միգտարը քիւլլի մալ չըգմագտա օլտուղու հալտէ, թարաֆը տիկէրտէն տախի, Տիամանթինա ճիհէթինտէ էվվէլքի կիպի չօգ էլմաս պուլունմամագտա օլտուղունտան, Պրագիլիա նէհրլէրինտէն իխրաճ օլունան էլմասըն միգտարը, կիթտիքճէ թէնէգիւլ իտիպ, 1870 սէնէսինտէ 52,000 գարաթ էլմաս իխրաճ իտիլտիկի հալտէ, 1883 տէ անճագ 5200 գարաթ պուլունապիլմիշ տիր:

Էլմաս չըգան նէհրլէր զանէթ տար օլուպ, պունլարըն տէրինիկի 300-400 մէթրօեու կէչմէմէքտէ տիր. Տիամանթինա շէհրի պու նէհրլէրին օրթասընտա պուլունմագտա տրը: Նէհրլէրին իչինտէ, գուժ պէր թարաֆ իտիլտիքտէ, գանա բարչալարը, վէ պատէհու չագըլլըղլար, վէ պունտան սօնրա տախի պալըրգլըղլար վէ էլմաս քէօմիւրլէրի պուլունմագտա տրը: Պունտան մատա տաղ էթէքլէրինտէ, վէ օվալարտա տախի էլմաս պուլունուր:

Էլմաս թահարրիեաթը իլէ մէշուլ օլանլար սէնէեի իքի մէվսիմէ թագսիմ խտիպ, մայիստէն սեպտեմբերէ գատար օլան գըսմընը, Էն-Էն-Էն-Էն, վէ հոկտեմբերտէն ապրիլէ գատար օլան ալթը պըր տախի Էն-Էն-Էն-Էն թէսմիյեէ իտէրլէր:

Էլմաս թահարրիեաթընտա սուեա իհթիեաճը շէտիտ մէվճուտ օլմաղլա, տաղ պաչլարընտա էլմաս արանըլտըղը վագըթ, սուուպէթէ տիւշար օլունմամագ իւզրէ, գըշ մէվսիմիյնին եաղմուր սուլարը զանէթ ճէսիմ խաղինէլէրտէ

հրփզ օլունուր : Նէհրլէրտէ պուլունան էլմաս իսէ , սուեուն եօլու չէվրիլիպ , նէհր գուրուտուլարադ թէհարրի իտիլիլ : Նէհր գուրուտուլարադ տան սօնրա ամէլէ վասըթասըյլա , գումար քալէ թաապիր օլունան ուֆադ թէքնէլէր իչինտէ պաշգա պիր մահէլլէ նազլ օլունուրլար : Պու թէքնէլէր 15 քիօկրամ գատար գումալըլար , վէ իշիլէր էքսերիա պունլարը պաշլարընտա թաշըլար :

Էլմաս թահարրիյեաթընտա իսթիլատամ իտիլէն էհալինին պիւեիւք գըսմը եէրլի սիւահ ատամլար օլուպ , պունլարըն անագլարը չըպլադ , վէ պաշլարը աշըգ օլտուղու հալտէ , քէնտի միլլի շարգըլարընտան պիրինի չաղըրարադ խըսմէթլէրինի իյֆա իթմէլէրի , հագըգաթէն կէօրիւլմէկէ չայիտն զարիպ պիր մէնլարէ տիր :

Պիր պուշուգ տարտան պէրու Պրաղիլիատա էլմաս թահարրիյեաթընտ տէվամ իտիլմէքտէ օլմաղլա , գօլպլըղլա իխրաճ իտիլէպիլմէկէ մահէլլէրտէ արթըգ չըգարըլաճագ հիշ պիր շէյ գալմամըլ իսէ տէ , թահարրիյեաթ իճըրադ ազ չօգ միւշքիլ օլան մահալլտէ հէնուղ մատէն բարչալարը պուլունմագտա տըր :

1883 սէնէսինտէ , իլք տէֆա օլարագ , Բօրթաօ տը Ֆէրրօտա վագը Ռիպէյրաօ տը Էնֆէրնօտա , էլմաս մատէնլէրինտէն գումու չըգարմագ իչին էլէքթրիք ֆէրէլէրի (եանի չարիլար չէվիրմէք իչին էլէքթրիկ վասըթասըյլա իչլէր մաքինա) իսթիմալընա իպթիտար իտիլմիշ տիր :

Պու մագսէտ իլէ , օլ ճիհէթէ կիտէն միւհէնտիլէր թարաֆընտան , ճիվար գարիյիլէր իլէ միւնասէպաթտա պուլունըլապիլմէք իւզրէ , եօլար ինչա իտիլտիրտէն սօնրա , 200իւ միւթէճաւիւղ օլան ամէլէ վէ միւհէնտիլէր իչին իգամէթկեահ , վէ մաթպալիլար , վէ մաղաղալար պինա իտիլմիշ , վէ պատէհու սուեուն չէվրիլմիշ օլտուղու գա-

նալըն եօլարը թաամիր իտիլիպ , սու կէթիլիլմէք իչին սաթհը 5 մէթրօ եիւքսէլթիլմիշ , վէ պու գանալ սէտուլէր իլէ մուհաֆաղա իտիլմիշ տիր . պու սէտուլէրին ինչաաթընըն միւհէքմիլիկի , 25 մէթրօ գալընլըղընտա օլմալարընտան անլաշըլապիլիլ :

Սէտուլէրին ինչաաթընտան սօնրա , գանալըն իչինտէրի սու , լըթէսթիլուսուլի իւզրէ օլուպ , տէօրթ պարիլիլ գուլվէթինտէ պիր չարիս իլէ իչլմէքտէ պուլունան իքի առէտ թուլումպալար վասըթասըյլա պօշաղըլըպ , 160 մէթրօ կէնիչիլիլմիշ թահթատան մաամուլ տիկէր պիր գանալա նազլ իտիլմիշ , վէ պատէհու էյրիճէ օլարադ վաղ իտիլմիշ օլան խաթթլար իւզէրինտէ , մօթէօր Կրամմ նամ էլէքթրիկ մաքինասը իլէ իչլէեէն վալիօնլար իլէ գումալար չըգարըլմաղա պաշլանըլմիշ տըր :

(Մաթթաալէն Ռէքէֆ)

ՏԸ ՊՕՎԷ

ՂԱՐԱՅԻՊԻ ԹԱՐԻԽԻՅԵՒ

Ամիէնս չէհրի մուհասէրէսինտէ , էհալինին կիճէլէրի ֆէնէրսիլ սօղաղա չըգամասը իլան իտիլտի :

Պու իլանըն նէշր օլունտուղու կիւնիւն ախշամըր , առէմին պիրի էլինտէ պիր ֆէնէր պուլունտուղու հալտէ սօղաղա չըգար :—Նէրէտէ ֆէնէրին—տէյի սիւալ իտէր պէքճի :—Էլիմտէ :—Իչինտէ մում եօգ :—Իլանտա մում պուլընմասը թէնպիհ իտիլմէմիշ իտի :

Իրթէսի կիւն իքինճի պիր իլան իլէ , կիճէլէրի սօղաղա չըգարըն էլինտէ α իչնաթ ճաճ մէվճուտ օլան պիր ֆէնէր » պուլունմասը թէնպիհ իտիլիլ : Հէրիֆ պուլ թէնպիհէ ըրայէթլէ աղաճ իչի մումուլ պիր ֆէնէր իլէ սօղաղա չըգար :—Նէրէտէ ֆէնէրին—տէյի սիւալ իտէր եինէ պէքճի :—Էլիմտէ .—Մում :—Իչինտէ :—Ենգմաճմըլըն :—Ենգըլմըլ օլմասը իլան իտիլմէմիշ իտի :

Տերտուսը սապահ, իւշիւնճիւ պիր իւան չըգարըլըպ, կիճէլէրի ոօգաղա չըգանլարըն էլինտէ պիր ֆէնէր, վէ պու ֆէնէրին իշինտէ տախի եւֆըլըշ պիր մուս պուլունմասը թէնպիւզ օլունուր :

Խըրսթիանլըղըն էսկի վաղըթլարընտա, իլմի հիսապ վէ մաթիմաթիգա դաեէթ մուշ զիրը իլմէր ատտ իտիլիշ օլուպ, պուշնլարլա իշթիգալ իտէնլէրէ տինսիզ ատամլար վէ պիւլիւճիւ նազարըլա պաղըլըր իտի, զրալ Գօնսթանթինին վաղթինտէ Խըրսթիան քիլիսէսի ուլունու մէգըիւրէնին թահսիլինի մէնն իտիպ, պու մէմուշ իյեէթ իքինճի Ֆրէտէրիքէ գատար տէւլամ իլէտի :

Էսկի դէմանտա, ինկիլթէրատա, բաբաղլար, բաղար կիւնլէրի արապաեա, աթա վէ գաեղա պինմէկի մէնն իթմիշ օլտուլարընտան, Գրալիշա պիւլէ, եէվմի մէգըիւրտա սօգաղա չըգսա, եիւրիւմէկէ մէճպուր իտի :

Գօնդօտա Հաեաթընտան արթըգ գաթը իւմիտ իտիլէն խասթալարը, ճան չէքիշտիրմէք զահմէթինտէն գուրթարմագ իւղըն, սաղ իքէն գաթլ իտէրլէր :

ՀԻՔԵԱՅԱԹԸ ՄԻՒՆԹԵԽԻՊԷ

(Չամանլը Թէաթրօսունն էն մահիր Գօմիլլէրինտէն Ա. Ֆէհիմ էֆէնտի Թարաֆընտան իրսալ օլունմուշ տըր :

Նաղ խասթասը պիր գըշ իլէ, տօգթօրուն մուհալէրէսի :

Տօֆթօր — Նէնիզ վար, մատմաղէլ :

Գըշ — Պաշըմ աղըրեօր, տօգթօր :

Տօֆթօր — Էվլէնմէլիսինիզ, մատմաղէլ :

Գըշ — Ա. Նիշին, տօգթօր :

Տօֆթօր — Պաշ աղըրսը գօճանըղա կէչէր տէ օնուն իշին :

Հէրիֆին պիրի պիր մէճլիստէ եաղը եաղմագ խուսուսունտա օլան մէհարէթի ֆէվզէլատէսինի պէեան իլէ, պիր կիւնտէ թէվրատը Շէրիֆի եաղըպ պիթիրտիկինի սէօլէեօր իտի :

Հաղըրունտան էքսէրիտի, պու տէրէճէ սիւրաթլա եաղը եաղմագ միւմքին օլամեաճաղընը պէեան իլէ, իթիրաղտա պուլունուրլար իսէ տէ, մէճլիստէն պիր զաթ :

— Էֆէնտիլէր, թէաճճիւպ իթմէին, ասըրմըղտա ֆինուն վէ մաարիֆէթ սուրէթի ֆէվզէլատէտէ թէրազգը իթմէրտէ տիր, պէնտէնիզ տախի լահանա թօխումլարընը էօլէ պիր տէրէճէտէ իսլահ իթմիշիմ տիր քի, ագչամ էքիլտիկի Հալտէ, իրթէսի սապահա միւքէմմէլ գաբուսգալըգ պիր լահանա Հասըլ օլմագտա տըր-տէեէրէ Հէմ ըէֆիգինի միւտաֆաաեա, վէ Հէմ տախի քէնտի իրթիրաաընը մէտՀէ պաշլար :

Հաղըրունըն, պու թօխում մատտէսինէ տախի ատէմի իթիմատ կէօսթէրմէլէրի իւղէրինէ, պիղիմ լահանաճը պաշը տէր քի :

— Էֆէնտիլէր, Նիշին սէօղիւմէ ինանմահօրսունուղ. Էկէր եալան սէօլէեօր իսէմ, Էֆէնտինին եաղտըղը աղիզ բիթապ պէնի չարբսըն :

Քէքէմէնին պիրի, գըշ մէվսիմինտէ, քէչէճի տիւքթէանընա կիտիպ խալըլարը կէօսթէրէրէք :

— Քէ . . . քէ . . . քէ . . . քէ . . . տիմէկէ պաշլար :

Քէչէճի, Հէրիֆին ֆիքրինի անլամագ իշին, կիւճլիւք չէքտիկինի կէօրիւնճէ տէր քի :

— Նէ սէօլէեէճէկինի անլատըմ, քէչէ իսթէմէզ, խասըր ալ, պու կիտիլ իլէ պիշ բաղարըղը պիթիրթինճէեէ գատար եաղ կէլիր :

ՉԻՉԵՔԼԻՐԻՆ ԼԻՍԱՆԸ

Չիչէքլէրին պիր լիսանը օլտուղունա, վէ տէլիգանլըլարըն մաաշուպա վէ մուհիպպէլէրինէ թագտիմ իլէտիքլէրի տէմէթլէրին, անլէրին գուլաղընտան, տիլի ատամլար կիպի, Նիշէ թաթլը սէօղլէր սէօլլէտիքլէրինէ քիմ ինանըր :

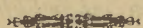
Վէ ֆագաթ չիչէքլէրին Հաղըգաթէն պիր լիսանը մէվճուտ օլուպ, պու լիսա-

նրն ի վրոքատա ղսեթ միւթամէլ պու-
լունտուղու բէք մուհագգագ տըր :

Հիսսիյեաթը աշըգանէսինի պէհանա
ճէսարէթ իտէմէնէն պիր աշըգ իշին , սէ-
նէլէրճէ երւրէկինտէ հապս իթտիկի մու-
հապպէթի , պիր տէմէթ վասըթասըյլա
անլաթմագ նէ դատար թաթլը տըր : Եա'
մէթթուպ քեաղըտլարընըն իւղէրինտէ կէօ-
րիւլէն չիշէր րէսիմէրի . . . անլէրին մէք-
թուպուն միւնտէրիճաթընտան զիեատէ
չէյ անլաթտըղլարընա քիմ չիւպհէլէնիւր
իտի :

Ձիշէթլէր , էօթէտէն պէրու , աշըղլա-
րըն վէ շաիրլէրին էն մուհիպպ տօսթլարը
իքէն , պիր տէ թէրճէմանը սըրըլարը օ-
լուրլար իսէ , արթըգ անլէրտէն այրըմագ
միւմթն մի տիր : Պինապէրին , աշը վէ շի-
իրին վաթանը գատիմի պուլունան Պօղազ-
իշի կիպի պիր մէվըտա , թապէն աշըգ
վէ շաիր օլան գօճա պիր խալըն , չիշէթ-
լէրին լիսանընտան պի խապէր պուլուն-
մասը հագըգաթէն դարիպ տէթիլ մի տիր :

Իշթէ պու սէպէսլէ , պէնիմ կիպի
աշը վէ շիր միւպթէլասը օլանլարա պիր
եատիկեար օլմագ իւղրէ , նէպաթաթ լի-
սանընըն մութթասար պիր լուղէթճէսինի
թէրթիպ իթտիմ . վէ էկէր շու խըտմէթիմ
եալընը պիր աշըգ վէ եա պիր շաիր թա-
րաֆընտան թագաիր իտիլիւր իսէ , քէնտի-
մի պաթիկեար ատտ իտէճէկիմ :

* * *

ՄՈՒԽԹԱՍԱՐ ՁԻՁԵՔԼԷՐ

ԼՈՒՂԷԹՃԷՍԻ

Ա.

Ապանոս աղաճը . զէմմ . ֆասլ :
Արտըճ աղաճը . իմտատ , մուսվէնէթ :
Ավճը օթու (տէմի զէօհրէ) . մուհապպէթ
եատիկեարը :

Այ չիշէկի . իֆրաթ տէրէճէտէ աշը :
Ասմա , սէրիսօլուդ :

Բ.

Բարատիա . իթաաթ , թէվաղիւ :

Գ.

Գամէլիա . սէպութ :

Գարանֆիլ չիշէկի . չէտիտ վէ ֆագաթ
պիկիւնահ աշը :

Գարանֆիլ (սարը) . հագըր թալէպ , իտ-
տաա իթմէք :

Դուրպաղը օթու . հիյլէ :

Դուրումուշ եաբրագ . (հանկը աղաճըն
օլուր իսէ օլսուն) թասա , մէրագ :
Դըղըճըգ աղաճը . տէվամ , պագա :

Ե.

Եէր սարմաշըղը . տօսթլուգ :

Եէր ֆէսլէնէնի . սաթթէքեարլըգ , միւ-
րայիլիք :

Եիւքսիւք չիշէկի . ղայրէթ , չալըչան-
լըգ :

Եըլտըղ չիշէկի . ֆայիտէսիղ սէրվէթ :
Եասէմին (պէհաղ) տիւպէրիլիք :

— (սարը) սաատէթ :

Եօնճա . չիւպհէ :

Զ.

Զէյթուն աղաճը վէ տալը . սուլհ ու սա-
լաչ :

Զանպագ . լաղամէթ , թէհարէթ , բաբը
տամէնլիք :

Է.

Էպէ կէօմէճի . սաթապէթ , միւրիւվլէթ:
Էվլէլ պահար . պիկիւնահլըգ :

Էլմա աղաճը չիշէկի . թէրճի իթմէք
րիւճհանիյեթ վիրմէք :

Էքին . դանաթ :

Ը.

Ըգմավուլա . թաթլը տիւլ :

Ըթըր . քէտէր , թասա :

Ըըրըղան . ղալիմլիք :

Թ.

Թուրունճ աղաճը . սօուդ մուսմէլէ :

Թօփ չիշէքի . ղարաֆէթ , սաթանաթ :

Թիլթի իւղիւմիւ (morelle) . իթի գըղ մի-
եանէսինտէ սաֆ մուհապպէթ :

Թիւթիւն . մաղուպ գալմըշ միւմանէաթ :

Թէպէր . չէհվէթ :

Թափլան օթու . սաատագաթ :

Ի.

Ինճի չիշէկի . ֆիւթուրսուղլուդ , խա-
ֆիֆլիք :

եօլ գաթ իթմէսի, պաղըլարը թէհայ-
երւոտէ պրագմըշ տըր :

Չարուգ երւրիւմէք, ճանպաղըդ վէ
հօգդապաղըդ կիպի, շիմոի էվրօպա-
տա, պիր սանաթ սըրասընա կէշմիշ
օլուպ, Բարիսին իբօտրօմ ճանպաղիսա-
նէսի բէք չօգ տէֆալար էհայիսէ զա-
նէթ սէրի իւլ հարէքէ էէ-էէ-էէ-էէ-էէ-
թադտիւմ իտէր, վէ արա սըրա, Բարիս
իլէ վէրսայլ արասընտաքի 44 քիլօմէթ-
րօ մէսաֆէերի 2¹/₂ սաաթտա գաթ ի-
տէն, եանի թադըրիպա 3¹/₂ տադըգա-
տա պիր քիլօմէթրօ եօլ երւրիւնէն ա-
տամլար, էհալի հուզուրունտա, շու-
մէհարէթէրինի իծրա իլէ, իսայլի բա-
րա թօվլարլար. պուռտան 7-8 այ էվ-
վէլ, Բարիստէ պիր արապաճը չըրաղը
չէհրին էթրաֆընը 2 սաաթ վէ 57 տա-
դըգատա երւրիւմիւշ, եանի 4 տադը-
գատա պիր քիլօմէթրօ եօլ գաթ իթ-
միշ տիր :

Էվրօբատա աթ վէ գայըգ եարըշ-
լարընտա, հազըրունտն էքսէրիսի,
պահսա կիրիշիպ, պիւերիւք մէպլաղար
ալըպ վիրտիքէրի կիպի, երւրիւմէք
եարըշընտա տախի, առէթա պիր գու-
մար օեռունու կիպի, հէր քէս մէվճուտ
օլան իքի իւշ էէ-էէ-էէ-էէ-էէ-էէ-էէ-
սընըն տիկէրլէրինի կէշէճէկի քէնտի-
սինճէ միւհթէմէլ կէօրիւնիւր իսէ, անը
թասահուպ իտիպ, պու պապտէ մուխա-
լիֆ զաննտա պուլունանլար իլէ պահսա
կիրիշտիկինտէն, պէօյլէճէ եարըշըն իսի-
թամընտա, էն չարուգ երւրիւնէնին
թարաֆտարլարը գազանըպ, միւսապա-
գատա տիկէր էէ-էէ-էէ-էէ-էէ-էէ-էէ-
չալաճաղարընը իստաա իտէրլէր իսէ,
ղայպ իտէրլէր :

Չարուգ երւրիւմէկէ էօթէտէն պէ-
րու իթիպար կէօթէրիւմիշ տիր. Եու-
նանիսթանը գատիսին Օլիմբիա օեռուն-
լարընտան պիրի տէ, երւրիւմէք եա-
րըշլարը օլտուղու կիպի, մէմալիքի սա-
իրէտէ տախի երւրիւմէք եարըշլարը

իծրա իտիլտիկի թարիխտէ մուգայէտ
տիր : Էղճիւմէ Լաւնն նամընտա թէպլի
պիր առամըն գօշմագտա օլան պիր աթը
կէշտիկի, Բօլնէօրուն գօշարագ թալան
ալլատըղը, վէ Պիւերիւք իսքէնտէրին
բօսթաճըք Ֆէլէթի Սիսեօն վէ էլիս
չէհրլէրի պէյնինտէքի 222 քիլօմէթրօ
մէսաֆէերի տօգուգ սաաթտա գաթ իթ-
տիկի, թարիխի գատիմէ աշինա օ-
լանլարա մաալիւմ տիր :

Էսիկի բօմալըլարտա, չարուգ երւ-
րիւմէք եարըշլարը, ճանպաղ օեռունա-
րը կիպի, էհալիսի էյլէնտիւմէկէ մախ-
սուս մէնզարէլէր իտիլէր : Բլին նամ
միւվէրրախըն գալիլինճէ, քէնտի վադ-
թընըն էէ-էէ-էէ-էէ-էէ-էէ-էէ-էէ-
թընըն էէ-էէ-էէ-էէ-էէ-էէ-էէ-էէ-
լա տուրմագսըղըն 160,000 առըմ, եա-
նի 235 քիլօմէթրօ եօլ երւրիւմիւշ տիր :

Թիւրքիտա բօսթա թաթարլարը-
նըն, Տէրիսաառէթ իլէ էտիրնէ արա-
սընտաքի 320 քիլօմէթրօ մէսաֆէերի,
բէք չօգ տէֆալար իքի կիւնտէ գաթ
իթմիշ օլտուգլարը մաալիւմ տիր :

Ինկիլթէրրատա տախի ապըլառէ-
կեան գօնագլարընտա էէ-էէ-էէ-էէ-էէ-
պուլունմագ առէթտէն իտի : Գօնթ տը
Հօմուն խատէմէսինտէն պիրինին պիր
մէքթուպ կէօթիւմէք իլին 112 քիլօ-
մէթրօ եօլու պիր կիճէտէ երւրիւտիւ-
կիւ, վէ տիկէր պիր էէ-էէ-էէ-էէ-էէ-
42 սաաթտա 228 քիլօմէթրօ եօլ գաթ
իթտիկի հիքեայէ իտիլիր :

Նիհանէթ պուռտան գըրգ սէնէ էվ-
վէլ, է. Մանսէն նամընտա Նօրվէճիալը
պիր տէլիգանը, 14 կիւն, վէ 18 սաաթ-
տա էէ-էէ-էէ-էէ- Բարիստէն Մօսգուեա
կիթմիշ տիր : Պու իքի չէհրլէրին արա-
սընտաքի մէսաֆէ 2500 քիլօմէթրօտան
էքսիք տէերլ տիր :

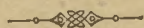
Մէրգուլ 1836 սէնէսինտէ տախի
Հինտիսթանըն Գալգիւթթա չէհրինտէն
Տէրիսաառէթէ 59 կիւնտէ կէվիշ, եա-
նի միւտտէթի մէգքիւր զարֆընտա 9000
քիլօմէթրօ եօլ գաթ իթմիշ տիր :

Տ. Դ. ՔԵԼԵԿԵԱՆ

Շ Է Ր Ա Յ Ի Թ

Ճիհան, հաֆթատա պիր տէֆա, Բազար կիւնիւ թարիխիյէ ճումաա իրթէսինտէն նէշր օլունուր: Պէհէր ճիւղիւնին ֆիեաթը 60 բարա տըր:

Պունտան մաատա, Բունվար, Ապրիլ, Յուլիս, վէ Հոկտեմբեր այլարը իշինտէ, 24 սահիֆէտէն միւրէթթէպ մուսավ վէր պիրէր ըիսալէ նէշր օլունաճադ, վէ պու ըիսալէլէր Յէր զրուշա ֆիրուսթ օլունաճադ տըր:

Ա Պ Օ Ն Է Պ Է Տ Է Լ Ի

Խաթալօլ իջից

Սէնէլիք (32 նիւսիւ, վէ 4 մուսավէր նիւսիւ) 80 Ղրշ:
Ալթը այ (26 նիւսիւ վէ 2 մուսավէր նիւսիւ) 40 »

Վիլայէթ իջից

Սէնէլիք 100 Ղրշ:
Ալթը այ 50 »

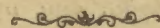
Մեմալիքի էմնէպիյէ

Սէնէլիք 20
Ալթը այ 10 »

Մէքեաթիպ վէ սայիրէ Տէրիսաա-աստէթտէ Պաղչէ-Գաբուսունտա 4 նիւմէրօլու իտարէխանէտէ Տ. Գ. Գե-լէկեան նամընա իրսալ օլունմալը տըր:

Ապօնէ վէ սայիրէ իշին մէղքիւր իտարէխանէտէ միւրաճաաթ օլունուր:

S'adresser pour tout ce qui concerne la rédaction et l'administration à M^r. D. G. Kélékian Directeur propriétaire 4. Baghtché-Capou, Constantinople.

Ճիհանըն ալթընձը ձիւզիւտէն իթիպարէն
Մ. ԳՕՆՍԹԱՆ ԿԷՐՈՒԼԸՆ ԱՍԱՐԸՆՏԱՆ
ԹԵՄԲԼ ՍՕԳԱՂԸ ՃԻՆԼԵԼԻԹԻ
Ասալ մէշիւոշր րօւման տէրձ իտիլէձէք տիր: